

صلاحیت بالینی و محورهای آن

صلاحیت بالینی در علوم پزشکی با استفاده قانون‌مند و همیشگی از مهارت‌های ارتباطی، دانش، مهارت‌های عملی، استدلال بالینی، احساسات، ارزش‌ها و تفکر در فعالیت‌های روزانه جهت درمان بیماران، تعریف می‌شود و آن را در اغلب موارد در شش حیطه و بعضاً در هفت حیطه شامل مراقبت از بیماران^۱، دانش پزشکی^۲، مهارت‌های ارتباط با بیمار و همکاران^۳، یادگیری مبتنی بر عمل و بهبود آن^۴، مهارت‌های حرفه‌ای^۵ و عملکرد مبتنی بر سیستم^۶ بیان می‌نمایند. برای تأیید احراز صلاحیت در این حیطه‌ها از مدل‌های ارزشیابی که توسط انجمن اعتباربخشی فارغ‌التحصیلان آموزش پزشکی^۷ طراحی شده‌اند، استفاده می‌نمایند. در این جا به اختصار پیرامون هر یک توضیحاتی ارائه خواهد شد.

مراقبت از بیمار:

فارغ‌التحصیلان حرف پزشکی و به ویژه پزشکان بایستی مقید به مراقبت به موقع، دلسوزانه و مؤثر، از بیماران باشند. ایشان بایستی بتوانند با کسب مهارت‌های لازم ارتباطی، اخذ شرح حال، معاینه بالینی و جمع‌آوری اطلاعات دقیق از سایر منابع، مشکل بیماری را به درستی درک نموده و با استفاده از روش‌های تشخیصی مناسب و با تحلیل درست نتایج، لیست مناسبی از تشخیص‌های افتراقی تهیه و در تدوین برنامه تشخیصی حتی‌الامکان از روش‌های غیر تهاجمی استفاده نموده و هزینه اثر بخشی را مد نظر قرار دهند. و در زمینه درمان، مشاوره، ترخیص و آموزش بیماران، توانایی قابل قبولی داشته باشند.

ایشان باید توانایی سطح‌بندی درجه وخامت و اولویت‌بندی مراقبت از بیماران متعدد را کسب نموده و با به روز رسانی اطلاعات خود در زمینه تشخیص و درمان بیماران اورژانسی، در اسرع وقت تصمیم‌گیری و به بهترین وجه مراقبت نمایند.

دانش بالینی:

¹ Patient Care

² Medical knowledge

³ Practice based learning and improvement

⁴ Inter Personal Relationship and Communication Skills

⁵ Professionalism

⁶ System - Based Practice

⁷ Accreditation Council for Graduate Medical Education (ACGME)

فارغ التحصیلان بایستی دانش کافی برای حل مشکل بیمار را داشته باشند و از قدرت تصمیم‌گیری مناسب برخوردار باشند. بیماری‌های تهدیدکننده حیات را بشناسند، برای مراقبت از بیماران بدحال و فوری محفوظات کافی داشته و توانایی به کارگیری به موقع را داشته باشند. ایشان بایستی با منابع علمی آشنا بوده، توانایی دسترسی و تطبیق شرایط بیماران با موارد مشابه را داشته باشند. برای رسیدن به این اهداف مهم، علاوه بر آموزش در کلاس‌های درس، آموزش بر بالین بیمار نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

مهارت‌های ارتباطی:

فراگیران بایستی مهارت برقراری ارتباط با بیمار، همراهان و همکاران را دارا باشند. برای توفیق در این زمینه، ایشان بایستی با استفاده از فنون ارتباطی (کلامی و غیرکلامی) و نوشتاری مترصد فرصتی برای پاسخگویی باشند و در صورت ضرورت حتی با ایجاد سؤال برای بیماران و اطرافیان، نیازهای ایشان را درک نمایند. این ارتباطات بایستی مبتنی بر عادات فرهنگی، اخلاق حرفه‌ای، الزامات اعتقادی و متناسب با سن و جنس بیمار صورت گیرد. دانشجویان بایستی توانایی همکاری در تیم مراقبت را داشته باشند و بتوانند در صورت بروز مشکل (مشاجرات)، آن‌ها را حل نمایند. همچنین ایشان بایستی در ارائه بازخورد نیز توانایی لازم را داشته باشند.

یادگیری مبتنی بر عمل و بهبود آن:

فراگیران بایستی توانایی دسترسی به منابع علمی را داشته و مقید به بررسی نقادانه مستندات علمی باشند و در انطباق شرایط بیماران با نتایج مطالعات در جمعیت‌های بزرگتر، توانمند باشند. ایشان در مسیر رشد و کمال بایستی به نحو مطلوب از تجربیات موفق و ناموفق خود استفاده نموده و از تکرار خطا پرهیز نمایند. با توجه به فراوانی منابع، تعیین درجه وثوق مستندات علمی و به کارگیری آگاهانه آن ضروری می‌باشد. آشنائی با منابع الکترونیک و چگونگی دسترسی به آن‌ها برای عملکرد مبتنی بر مستندات اجباری است.

اخلاق و تبحر حرفه‌ای:

فارغ التحصیلان حرف پزشکی بایستی مقید به انجام وظیفه، وقت‌شناسی و نظم بوده، با ظاهری آراسته و تمیز در محیط کار حاضر شوند. ایشان بایستی مسؤولانه و با انگیزه قوی با بیمار و همراهان وی و تیم مراقبت تعامل داشته باشند و اصول لازم در مباحثات را رعایت نمایند. برای پاسخگویی به نیازهای پزشکی و احساسات بیماران آماده باشند. در کاهش هیجانات محیطی و استرس‌زا کوشا باشند. علاوه بر آن باید با درج مستندات و نتایج مرتبط با فعالیت‌های خود، در تولید علم نیز مشارکت و در تنظیم

مکتوب دستورات دقت نمایند. ایشان بایستی جوایز انتقاد و نظرات دیگران باشند و در یک عبارت جامع باید برای بهبود عملکرد خود مسؤلیت پذیری، روحیه مشارکت و در دسترس بودن را به منشأ ظهور برسانند.

برای ارائه مراقبت های کیفی، فراگیران بایستی از وجود منابع در سیستم های بهداشتی و درمانی مطلع و روش دسترسی و استفاده مفید از منابع را بدانند. این منابع سیستم های کامپیوتری، مددکاری اجتماعی، کلینیک های مختلف آزاد و وابسته به دانشگاه، داروخانه، رادیولوژی و سایر موارد را شامل می شود. دانشجویان بایستی با مدل های مراقبتی مختلف آشنا و مراقبت مقرون به صرفه را به بیمار پیشنهاد و در تصمیم گیری های درمانی، نظرات بیمار را نیز در نظر داشته باشند.

ضرورت دارد فارغ التحصیلان علوم پزشکی به اصول کار تیمی آشنا بوده و در انجام وظایف و به ویژه در مراقبت از بیمار، عملکردی هماهنگ و یک پارچه داشته باشند.